



Aan alle openbaar bestuurders op lokaal, nationaal en Europees niveau,

Wij, de diverse groep van bedrijven uit heel Europa die deze brief hebben ondertekend, eisen actie van hen die de verantwoordelijkheid hebben om ons te helpen een duurzame toekomst te garanderen.

Met onze bedrijfsvoering streven wij naar een écht circulaire economie, zonder afval en toxische stoffen, door producten voor eenmalig gebruik te vervangen door oplossingen, diensten en producten voor hergebruik, zoals - maar niet beperkt tot - hervulstations (bijvoorbeeld voor dranken, voedsel en schoonmaakproducten), herbruikbare bekertjes, maaltijdverpakkingen, verpakkingen voor e-commerce en logistieke oplossingen, evenals herbruikbare menstruatieproducten, luiers en wasservices.

**#WeChooseReuse - Wij kiezen ervoor om hergebruik centraal te laten staan in ons bedrijfsmodel en wij verkiezen herbruikbare producten boven producten voor eenmalig gebruik.**

Het mainstream maken van goed ontworpen herbruikbare alternatieven is een cruciaal onderdeel van het tegengaan van klimaatverandering, onder andere vanwege het efficiënter gebruik van grondstoffen en de verminderde CO<sub>2</sub> uitstoot.<sup>1</sup> De economische- en milieukosten van wegwerpproducten zijn te lang geëxternaliseerd, waardoor een oneerlijk concurrentievoordeel is ontstaan ten opzichte van herbruikbare producten. Dit terwijl herbruikbare producten vervuiling juist bij de kern aanpakken en duurzame consumptie bevorderen. Door af te stappen van wegwerpproducten zal de negatieve impact op het milieu afnemen en biodiversiteit bevorderd worden, wat ook een direct positief effect heeft op de gezondheid van burgers. Ook helpt het bedrijven, organisaties, steden en overheden om de kosten van afvalbeheer te verlagen en om lokale werkgelegenheid te bevorderen.

<sup>1</sup> Lees meer over de milieuvordelen van goed ontworpen herbruikbare systemen in het onderzoek van de Universiteit Utrecht, Zero Waste Europe en Reloop (2020): <https://bit.ly/3a1Y83N>.

Het goede nieuws is dat de systeemverandering waar we om vragen al plaatsvindt. Er ontstaan in Europa steeds meer impactvolle bedrijfsmodellen voor hergebruik en hervulling van verpakkingen (zie Bijlage I voor een lijst met succesvolle voorbeelden).

Toch hebben velen van ons moeite met het opschalen en doorontwikkelen van onze oplossingen, of overleven we het niet in de huidige markt. De belangrijkste uitdagingen waar we tegenaan lopen zijn:

- De hoge investeringskosten om de infrastructuur (inzamelen, wassen en retourlogistiek) voor een hergebruik- of hervulstelsel op (grotere) schaal te laten werken.
- Operationele kosten in de vroege stadia, voordat we quitte draaien of winst maken.
- De lage productiekosten van wegwerpproducten, die vaak ook nog eens giftige stoffen bevatten.
- Discriminerende (en vaak ongegronde) sanitaire voorschriften.
- Mogelijke problemen rondom aansprakelijkheid, bijvoorbeeld wanneer een klant een vervuilde herbruikbare maaltijdcontainers meebrengt.
- Het gebrek aan betrokkenheid van overheidsinstanties om burgers en bedrijven bewuster te maken, en hen aan te moedigen om opties voor hergebruik te benutten.
- De afwezigheid van gestandaardiseerde ontwerpen en systemen om het voor bedrijven makkelijker te maken om, waar mogelijk, dezelfde verpakkingsformaten te gebruiken, middelen te bundelen en schaalvoordelen te creëren.

Een circulaire economie kan alleen groeien en gedijen wanneer preventie en hergebruik beloond worden, en wanneer er maatregelen worden genomen om lineaire consumptiepatronen en de voortdurende overmatige focus op recycling te ontmoedigen. We hebben een systematische verandering van *business as usual* nodig, en krachtige prikkels om nieuwe consumptie- en productiemodellen mogelijk te maken die verspilling voorkomen en hergebruik bevorderen. Hoewel we ons uiterste best doen om met onze bedrijven bij te dragen aan deze transitie, kunnen we dit niet alleen.

Daarom eisen we van beleidsmakers op lokaal, nationaal en Europees niveau dat zij hun verantwoordelijkheid nemen en de juiste condities creëren om bedrijven die hergebruik en hervulling van verpakkingen als *core business* hebben, te laten floreren.

We vragen u om ambitieuze doelstellingen voor hergebruik te definiëren en deze te ondersteunen met de benodigde maatregelen, normen en wetgeving.

We vragen u om bedrijfsmodellen waarin hergebruik centraal staat, aan te moedigen en te ondersteunen door middel van economische prikkels, het delen van informatie en het creëren van bewustwording.

En we vragen u om het voortouw te nemen in deze transitie, door in openbare aanbestedingen prioriteit te geven aan herbruikbare producten en hergebruikdiensten, binnen alle door de overheid beheerde en gesponsorde evenementen en faciliteiten.

In Bijlage II en III belichten we enkele van de belangrijkste maatregelen die overheden kunnen nemen om de samenleving te helpen bij de transitie naar een echt circulaire economie, vol succesvolle bedrijfsmodellen waarin hergebruik en hervulling van verpakkingen centraal staan.

**Wij verzoeken u de #WeChooseReuse campagne te steunen en met ons samen te werken. Dan kunnen wij u helpen om herbruikbare oplossingen centraal stellen in Europa's transitie naar een afvalvrije en veerkrachtige samenleving.**

Met vriendelijke groet,

<< HANDTEKENINGEN VAN BEDRIJVEN WORDEN HIER TOEGEVOEGD >>

*Bijlage I - Succesvolle bedrijfsmodellen die hergebruik centraal stellen in Europa*

*Bijlage II - Maatregelen te nemen door lokale overheden*

*Bijlage III - Maatregelen te nemen door nationale overheden en de EU*

## **Bijlage I - Succesvolle bedrijfsmodellen die hergebruik centraal stellen in Europa**

Deze lijst toont enkele Europese bedrijfsmodellen waarin hergebruik en hervullen centraal staan.

- Duizenden cafés bieden **herbruikbare koffiebekers to go** aan of accepteren zelf-meegebrachte bekers, in o.a. Oostenrijk, België, Denemarken, Duitsland, Ierland, Litouwen en Zwitserland.
- Meerdere festivals in o.a. België, Litouwen en Nederland gebruiken **herbruikbare bekers**.
- **Statiegeldsystemen voor herbruikbare maaltijdbakjes**, voor afhaal- en bezorgmaaltijden zijn aanwezig in Oostenrijk, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Nederland en Zwitserland.
- **Herbruikbare bekers, borden en kommen met statiegeld** op evenementen in Estland.
- Meer dan **30.000 hervulpunten voor drinkwater** in het Verenigd Koninkrijk.
- Meer dan **4.000 openbare taps met drinkwater van hoge kwaliteit** in Italië, via kiosken uitgerust met filtratie- en toevoersystemen, ter vervanging van de verkoop van flessenwater.
- Meer dan **1.000 drinkfonteinen** en 55 monumentale fonteinen worden beheerd door de gemeente Wenen. Drinkfonteinen staan bijvoorbeeld in parken, op speeltuinen en op markten.
- **Product as a service** voor katoenen luiers in België en Italië, met een gecentraliseerde wasservice voor kinderopvang en huishoudens. In Italië zijn de gezondheidsautoriteiten nauw betrokken.

- In Ierland is een “Nappy Library”, waar ouders **herbruikbare luiers huren** om uit te proberen, voordat ze in de aanschaf investeren. Na afloop van hun proefperiode brengen gebruikers de luiers terug zodat anderen ze kunnen proberen.
- Hergebruikssysteem voor **mondmaskers**, met statiegeld en wasservice, in Finland en Slovenië.
- Er zijn meer dan **50 zero waste en low waste winkels** in België.
- In Portugal verkopen meer dan 200 winkels in **bulk** en maken een **levensstijl zonder afval** mogelijk.
- 107 Sloveense winkels verkopen producten in **bulk**, en er zijn drie **zero waste winkels**.
- Een winkelketen in Litouwen biedt navullingen aan van **verzorgingsproducten en schoonmaakproducten, rechtstreeks in de eigen verpakking van de consument**. Ze hebben ook een **zero waste afdeling** met producten zonder verpakking en **zero waste** producten zoals menstruatiecups en tandpasta in glazen potten.
- Honderden automatische **hervulstations voor ecologische schoonmaakproducten** zijn door heel het Verenigd Koninkrijk en Ierland te vinden, en ook in opkomst in België, Slovenië en Nederland.
- Een groot aantal melkmachines in Slovenië biedt **lokale melk in bulk** aan. Een Sloveense boer biedt **zuivelproducten** aan in herbruikbare bakjes.
- Twee gerenommeerde **professionele organisaties promoten het hergebruik** in Frankrijk: 1) Réseau Vrac, promoot en ondersteunt bulk verkoop, met meer dan 1.700 locaties in Frankrijk en de rest van de wereld; en 2) Réseau Consigne ondersteunt meer dan 200 bedrijven met statiegeld- en hergebruikssystemen voor allerlei soorten verpakkingen.
- B2B herbruikbare en RFID traceerbare **viskisten** met inzamelpunten in 7 landen in Europa en een gecentraliseerde wasfaciliteit in Denemarken. Bedient ongeveer 260.000 kratten.

## Bijlage II - Maatregelen te nemen door lokale overheden

Deze lijst beschrijft een reeks maatregelen die lokale en regionale beleidsmakers (bijvoorbeeld gemeenten, provincies of gewesten) kunnen nemen om bedrijven met hergebruik als *core business* te helpen floreren.

*NB. De middelen, zoals geld en personeel, verschillen sterk tussen grote en kleine gemeenten. Sommige van de onderstaande maatregelen zijn daarom (nog) niet voor iedereen haalbaar. We dagen lokale en regionale autoriteiten uit om ambitieus te zijn en alles te doen wat in hun vermogen ligt om de toename van bedrijvigheid rondom hergebruik- en hervullen van verpakkingen te bevorderen.*

Lokale autoriteiten moeten **ambitieuze beleidsmaatregelen en regels vaststellen** die:

- Leiderschap tonen, door bij openbare aanbestedingen binnen de door de overheid beheerde en gesponsorde evenementen en faciliteiten prioriteit te geven aan diensten en producten die herbruikbaar zijn.
- Wegwerpverpakkingen verbieden (inclusief bakers, servies en tassen) voor bepaalde sectoren en/of tijdens alle openbare en gesloten evenementen.

- Waar een volledig verbod niet mogelijk is, economische prikkels introduceren die burgers en bedrijven helpen om herbruikbare en hervulbare opties de norm te laten worden, en daarmee de voorkeur voor wegwerpproducten en -verpakkingen zoveel mogelijk weg te nemen.
- Circulaire, afval-vermijdende strategieën implementeren die binnen de bevoegdheid van een gemeente vallen.
- Indien mogelijk, een lokale belasting heffen op wegwerpproducten of -verpakkingen (zoals de stad Tübingen in Duitsland deed voor wegwerpverpakkingen voor maaltijden, drinken en bestek, ter compensatie van het ontbreken van een nationale belasting hierop).
- Zorgen voor meer toegang tot gratis kraanwater in openbare ruimtes, om te voorkomen dat plastic wegwerpflessen worden gebruikt.

Lokale autoriteiten moeten lokale bedrijfsmodellen die hergebruik centraal stellen aanmoedigen en ondersteunen, bijvoorbeeld door:

- Het vergroten van de beschikbaarheid en toegankelijkheid van financiering voor hergebruik pilots en start-up initiatieven.
- Ervoor te zorgen dat bedrijven toegang hebben tot de vereiste kennis en informatie om herbruikbare opties zoveel mogelijk in hun bestaande bedrijfsvoering te integreren. Op termijn zou dit moeten worden aangevuld met de steun van getrainde gemeenteambtenaren die optreden als contactpunten rondom het onderwerp hergebruik.
- Heldere, lokaal georiënteerde communicatie aan burgers en bedrijven te verzorgen, waarin niet alleen wordt uitgelegd hoe, maar ook waarom dergelijke maatregelen belangrijk en gunstig zijn voor de bescherming van het milieu en het creëren van lokale banen.
- Lokale stakeholders te ondersteunen bij bewustwordingscampagnes, om het narratief van hergebruik in te bedden in de maatschappij.
- Lokale bedrijven te ondersteunen bij het opzetten van innovatieve hergebruik- en statiegeldprojecten, om zo meer banen te creëren en tegelijkertijd afval te verminderen.
- Structurele partnerschappen tot stand te brengen tussen publieke en private stakeholders (bedrijven, consumentenorganisaties, HORECA, detailhandel, e-commerce, onderzoeks- en innovatie-startups, etc.), om zo gezamenlijk initiatieven voor hergebruik te ontwikkelen en uit te voeren.
- Burgers economische prikkels te geven om voor hergebruik en hervulbare verpakkingen te kiezen, bijvoorbeeld via kortings- of spaaracties, waardoor niet alleen het bewustzijn over hergebruik wordt vergroot, maar ook het aantal klanten dat hergebruikt en hervult, vergroot.
- Lokale hubs voor hergebruik mogelijk te maken, die fungeren als een knooppunt voor hergebruik, reparatie en upcycling activiteiten, waar *zero waste* bedrijven hun producten en diensten kunnen presenteren en verkopen, en die ook een marktplaats zijn voor grondstoffen.
- Monitoren en analyseren wat er nog in het restafval belandt, om zo producten en materialen te identificeren die opnieuw moeten worden ontworpen voor hergebruik.

## Bijlage III - Maatregelen te nemen door nationale overheden en de EU

Zowel nationale overheden als de EU hebben de macht om verandering aan te jagen, met name door de marktomstandigheden te creëren die vraag en aanbod naar hergebruik diensten en goederen stimuleren. Om het verbruik van kunststoffen voor eenmalig gebruik te verminderen, wat tevens in overeenstemming is met de Europese Single Use Plastics Richtlijn (SUPD) en het Circular Economy Action Plan, is hergebruik onvermijdelijk.

Deze autoriteiten zouden op de volgende manieren het voortouw moeten nemen in het verplicht stellen van herbruikbare en hervulbare alternatieven ter vervanging van wegwerpproducten- en verpakkingen:

- Vaststellen van **specifieke verboden op wegwerpproducten**, die verder gaan dan de verboden die al zijn opgelegd in de SUPD, bij voorkeur op EU-niveau.
- Leg **ambitieuze doelstellingen** voor hergebruik vast, bij voorkeur op EU-niveau, voor belangrijke sectoren en producten, waaronder - maar niet beperkt tot - drankverpakkingen en bekertjes voor dranken, voedselverpakkingen, huishoudelijke producten, e-commerceverpakkingen, transport- en menstruatieproducten en luiers.
- Versnel de overgang naar hergebruik in de horeca, bijvoorbeeld door **herbruikbaar servies** te verplichten voor consumptie ter plaatse, door **producten verpakt per één dosis** (koffiemelk, suiker, peper, enz.) voor consumptie ter plaatse te verbieden, en door een herbruikbaar alternatief voor het afhalen van maaltijden te verplichten.
- Zorgen voor voldoende **economische prikkels** om proefprojecten voor hergebruik innovaties en start-ups te ondersteunen, en te zorgen dat deze investeringen geleid worden door ambitieuze doelstellingen.
- Stel **gedifferentieerde UPV-vergoedingen (Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid)**, of verlaagd btw op herbruikbare producten, vast, met hogere belastingen op wegwerpproducten (vooral wanneer gemaakt van *virgin* plastic). Op deze manier worden producenten van producten en verpakkingen verantwoordelijk gehouden voor het hele levenscyclusbeheer van hun producten, inclusief zwerfafval en toxiciteit gerelateerde kwesties.
- Stimuleer de vraag naar herbruikbare producten via **duurzaam inkoopbeleid (Green Public Procurement)** dat hergebruikdiensten en -producten voor openbare en gesponsorde evenementen en faciliteiten prioriteert.
- Bevorder, en geef begeleiding bij, het opzetten van **statiegeldsystemen** die verschillende soorten herbruikbare artikelen (flessen, bakjes, bestek) ondersteunen - en niet alleen recycling. Om statiegeldsystemen te laten floreren en opschalen in Europa, zal ook de nationale regelgeving moeten worden geharmoniseerd, bijvoorbeeld het BTW-tarief dat wordt toegepast op statiegelditems.
- Ondersteun hergebruik start-ups, zero waste retailers en projecten met **kennis en tools** door:
  - Het begeleiden van de logistiek voor inzameling, reiniging en levering van herbruikbare materialen.
  - Het faciliteren van effectieve eigendom modellen en bedrijfsontwikkeling.



- Het uitdragen en bevorderen van succesverhalen en kennisuitwisseling.
- Stel voor de hele EU **geharmoniseerde formaten/ontwerpen en systemen** op voor bepaalde verpakkingstypen (bijvoorbeeld bекers, flesjes en maaltijdcontainers) om de schaalvergroting van hergebruik en hervulling op de nationale/Europese markt mogelijk te maken.
- Geef op EU-niveau **voldoende rechtszekerheid en vrijstelling/vrijwaring** voor aansprakelijkheid bij hergebruik, hervulling en bulkverkoop en maak duidelijk welke regels van toepassing zijn, bijvoorbeeld door officiële definities vast te stellen.
- **Voorkom niet-verifieerbare claims omtrent herbruikbaarheid en het labelen van een product als herbruikbaar** bij afwezigheid van een specifieke infrastructuur, en voorkom verwarring bij de consument door expliciete uitleg over hoe en door wie het artikel hergebruikt dient te worden. Werk samen met de nationale autoriteiten voor voedselveiligheid om richtlijnen te ontwikkelen voor herbruikbare systemen.
- **Monitor en analyseer**, door middel van uitgebreide gegevensverzameling, het resterende restafval en zwerfvuil om zo producten, materialen en systemen te identificeren die opnieuw moeten worden ontworpen voor hergebruik.
- Herzie regelgeving zodat herbruikbare materialen aan het einde van hun levensfase **volledig en veilig kunnen worden gerecycled** tot nieuwe, veilige herbruikbare voorwerpen.
- **Versterk de handhaving van regels voor producten die niet aan de regelgeving voldoen** en de interne markt binnenkomen, onder meer via Online Market Places (OMP's) en vanuit niet-EU-landen.

